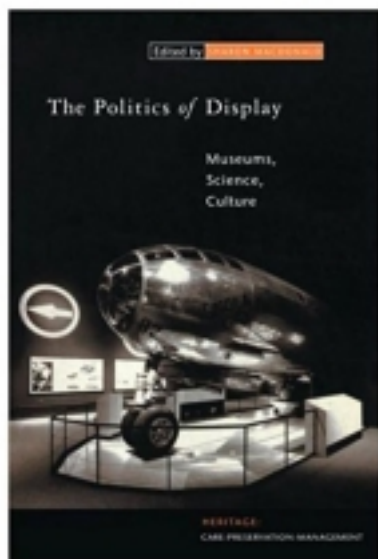

Els museus de ciència: espais de coneixement o espais de poder?

Publicat per [Interacció](#) [1] el 05/10/2017 - 16:53 | Última modificació: 09/06/2026 - 07:55

La ciència acostuma a presentar-se com un àmbit objectiu, capaç d'explicar la realitat des de l'evidència i la verificació. Els museus de ciència han contribuït històricament a consolidar aquesta imatge, mostrant descobriments, col·leccions i avenços tecnològics com si fossin expressions neutres del coneixement. Tanmateix, les darreres dècades han posat en qüestió aquesta aparent neutralitat. Diversos autors procedents dels estudis de la ciència, la museologia i la crítica cultural han assenyalat que els museus no només expliquen la ciència: també participen activament en la construcció dels relats que la legitimen.

Aquesta és una de les qüestions que travessen el debat contemporani sobre cultura científica i que adquireix una rellevància especial en el marc d' [Interacció 2017](#) [2]. Si la cultura i la ciència comparteixen avui el repte de reconnectar amb la societat, cal preguntar-se no tan sols com es comunica el coneixement, sinó també com es produeix, qui el representa i quines visions del món incorpora o exclou.

Els museus de ciència han experimentat una transformació profunda des de la segona meitat del segle XX. L'aparició d'experiències interactives, nous formats expositius i formes més participatives de mediació ha modificat la relació amb els visitants. Aquesta evolució ha anat acompanyada d'un canvi conceptual igualment important: la ciència ha deixat de presentar-se exclusivament com un conjunt de veritats acabades per aparèixer cada vegada més com un procés obert, sotmès a debat, revisió i context social.

Aquest desplaçament ha propiciat una mirada crítica sobre els mateixos museus. Tony Bennett, al volum *The Politics of Display: Museums, Science, Culture*, mostra com les exposicions científiques del segle XIX no només transmetien coneixements, sinó que contribuïen a ordenar la manera com els ciutadans observaven, interpretaven i ocupaven l'espai públic. Les formes d'exhibició participaven així dels mecanismes de govern i de construcció social, qüestionant la idea que la ciència es pugui separar completament dels contextos polítics i culturals que la fan possible.

Des d'una perspectiva similar, Sharon Macdonald recorda que els museus no es limiten a exposar objectes científics. També defineixen què es considera coneixement legítim, quines pràctiques són reconegudes com a científiques i quines narratives adquireixen autoritat pública. Molts museus, a més, desenvolupen activitat investigadora pròpia i contribueixen directament a la producció de coneixement. La qüestió de l'objectivitat no es pot entendre, per tant, al marge de les relacions entre coneixement, poder i institucions.

Aquest debat es va fer especialment visible als Estats Units amb l'exposició *Science in American Life*, inaugurada el 1994 al National Museum of American History. Els seus responsables van optar per explicar la ciència a través de les seves implicacions socials, polítiques i econòmiques, evitant una narrativa centrada exclusivament en grans

descobriments o avenços tecnològics. La controvèrsia generada al voltant de l'exposició va mostrar fins a quin punt les decisions curatorials són també decisions culturals i polítiques. Les anomenades "guerres culturals" van entrar de ple en els museus.

La pregunta que emergeix és inevitable: és possible construir una exposició científica plenament neutral? Per a molts autors, la resposta no passa tant per aspirar a una neutralitat impossible com per fer visibles els processos de selecció, interpretació i representació que intervenen en qualsevol exposició. Reconèixer l'autoria, incorporar perspectives diverses i generar espais de debat esdevé una manera més honesta d'aproximar-se al coneixement científic.

En aquesta línia, Nina Simon defensa que la rellevància dels museus depèn de la seva capacitat per connectar amb les experiències, preguntes i preocupacions dels seus públics. Institucions com la Science Gallery Dublin o el London Science Museum han experimentat amb formats que afavoreixen la participació i la cocreació, assumint que el valor dels museus no es genera exclusivament des de la institució, sinó també en la relació que estableixen amb la ciutadania.

La discussió sobre els museus de ciència acaba conduint a una qüestió més àmplia. Si la ciència és una activitat socialment situada i si els museus intervenen en la construcció dels seus relats, aquests equipaments deixen de ser simples contenidors de coneixement per convertir-se en espais on es negocien significats, autoritats i visions de futur. Potser el repte actual ja no és només divulgar millor la ciència, sinó crear institucions capaces d'explicar com es construeix el coneixement i quines conseqüències té per a la vida col·lectiva.

Referència

Macdonald, S. (Ed.). (1998). *The politics of display: Museums, science, culture*. Routledge.

Pearce, S. M. (Ed.). (1996). *Exploring science in museums*. Athlone.

Simon, N. (2016). *The art of relevance*. Museum 2.0

Llibres registrats i disponibles al catàleg bibliogràfic [C \[3\]](#) [ERCles \[3\]](#) especialitzat en polítiques culturals i pensament contemporani.

Categories: Llibre

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: ciència i cultura

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: valor públic de la cultura

Etiquetes: participació cultural

- [4]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2017/museus-ciencia>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/categories-dapunts/activitats-interaccio/interaccio-jornades/interaccio-2017>

[3] <http://cercles.diba.cat/>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/7225>